

'De meerwaarde van de mix'

Eerstegraads docenten van de uni én van het hbo

Geïnterviewde: Martinette Selten

Functie: Directeur Onderwijs en Personeel NSG Nijmegen.

'Ik zie de meerwaarde van de mix van praktisch opgeleide hbo-masters en theoretisch onderlegde universitaire masters.'

Volg je een educatieve master aan hbo of universiteit in het tekortvak wiskunde, Engels of Nederlands? Dan kan je naast je studiefinanciering eenmalig een tegemoetkoming onderwijsmasters aanvragen. Voor wiskunde geldt een tegemoetkoming van € 5000. Voor Engels en Nederlands € 2000. Je kan dit nog tot en met 2018 aanvragen. Deze tegemoetkoming geldt niet als je al een lerarenbeurs hebt gekregen.

>> Kijk op www.duo.nl.

Het voortgezet onderwijs wil zoveel mogelijk eerstegraads docenten voor de klas. Op Scholengemeenschap NSG Groenewoud in Nijmegen geven zowel eerstegraads docenten van de universiteit als van het hbo les in de bovenbouw. 'We hebben beide typen docenten nodig,' aldus Martinette Selten, directeur Onderwijs en Personeel. Wat is de meerwaarde van die 'mix'? En hoe dragen overheid en lerarenopleidingen hier actief aan bij?

Ik zie absoluut de meerwaarde van de mix van praktisch opgeleide hbo-masters en theoretisch onderlegde universitaire masters,' vertelt Selten. 'Bij onderwijsontwikkeling heb je een team nodig waarin diverse interesses en expertises vertegenwoordigd zijn. Die diversiteit is een belangrijke succesfactor. De universitaire masters hebben veel inhoudelijke achtergrond. Hun focus ligt op theorie en onderzoek. Talentontwikkeling, masterclasses, het

ontwikkelen van een leerlijn Onderzoek voor klas 1 tot en met 6: dat zijn voorbeelden van activiteiten die op NSG Groenewoud door wo-opgeleide leraren zijn opgezet.'

Bij onderwijsontwikkeling is daarnaast de aansluiting tussen onder- en bovenbouw altijd een belangrijk aandachtspunt. Selten: 'Daarin spelen de hbo-masters een belangrijke rol. De hbo-opgeleide docent is praktijkgericht en heeft al een paar jaar werkervaring als tweedegraads docent voordat hij/zij verder studeert voor zijn/haar eerstegraads bevoegdheid op de hogeschool. Dan is de 'inductiefase' al geweest: hbo-opgeleide masters hebben de eerste hobbels en strubbelingen als startende leraar al gehad. Zij staan direct zelfverzekerd voor de klas.'

De luxe van de mix

'Helaas kan ik me de luxe niet permitteren om bewust te sturen op de ideale mix,' vervolgt Selten. Zij doelt daarmee

op het grote lerarentekort dat ook bij het NSG voelbaar is. ‘Laatst hadden we een vacature voor een tweedegraads docent Nederlands. Dan krijg je twee mensen op gesprek. Gelukkig hele goede, maar het houdt niet over. In het eerstegraads gebied zijn de tekorten nog groter. En dan zitten wij nog hier in Nijmegen, vlakbij de HAN en de Radboud Universiteit. We hebben korte lijntjes over stages en duale trajecten. Maar de minder stedelijke gebieden hebben veel minder keus. Ik vind het een reëel gevaar dat de kwaliteit daar achteruit gaat, omdat er te weinig docenten met een master beschikbaar zijn.’

Diversiteit is een belangrijke succesfactor

Tegemoetkoming masteropleidingen en verlaging collegegeld

Wie geld heeft, kan problemen oplossen. Minister Ingrid van Engelshoven overziet inmiddels de taken waarvoor ze gesteld staat en verlaagt vanaf september 2018 het collegegeld voor alle lerarenopleidingen. Zo hoopt ze een extra impuls te geven aan het terugdringen van het lerarentekort. Maar de Tegemoetkoming Onderwijsmasters stopt in 2019 alweer. Deze tegemoetkoming is er nu nog speciaal voor eerstegraads opleidingen in een ‘tekortvak’ zoals Nederlands, Engels en wiskunde.

Directe doorstroom van educatieve bachelors naar masters

Ook de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs zoeken naar manieren om het lerarentekort sneller te helpen oplossen. Lilian Prevoo, directeur van HAN Masterprogramma’s: ‘De Hogeschool

van Arnhem en Nijmegen (HAN) biedt studenten vanaf september 2018 de mogelijkheid om direct na hun tweedegraads lerarenopleiding door te stromen naar de hbo-masteropleiding. Dit is een duale opleiding waarbij je werkt en leert tegelijk. Je sluit een overeenkomst af met de stage-school, waarin je afsprekt dat er voldoende begeleiding is en voldoende aandacht voor het leerproces van de student. Door direct door te stromen haal je sneller een masterdiploma. En bijkomend voordeel: je blijft in de flow van het leren.’

Hbo-master: premaster niet meer nodig

Wat is er nieuw aan deze opleiding? Lilian: ‘Aan de opleiding zelf niets. Maar we laten de eis vallen dat je twee jaar werkervaring nodig hebt voordat je kunt beginnen. De stage tijdens de bachelor telt nu mee als werkervaring. Ook een premaster is niet nodig. Voor de tekortvakken Engels, wiskunde, Nederlands en voor het vak economie kun je bij ons vanaf september 2018 dus direct doorstromen van bachelor naar master. Op den duur willen we zelfs toe naar educatieve bachelor-mastertrajecten van vijf jaar. Maar dat vraagt nog flink wat organisatie, de kwaliteit staat immers voorop. We willen én het lerarentekort helpen oplossen én hoog gekwalificeerde, praktijkgerichte hbo-masters afleveren.’

Goede aansluiting met bovenbouw

Met de doorstroommasters valt die paar jaar werkervaring dus weg. ‘Dat is jammer,’ volgens Selten. ‘Maar bij de HAN lopen ze sowieso in de bachelor vanaf het eerste leerjaar al stage. Die docenten kennen de jonge leerlingen al heel goed. In een vakgroep weten zij goed wat er in de onderbouw nodig is. Zij kunnen de aansluiting met de bovenbouw altijd

heel goed maken. Ik waardeer het dat de HAN met die duale doorstroommasters actief bijdraagt aan het oplossen van het lerarentekort. Die masterstudenten zijn én al ervaren door hun praktijkgerichte bachelortraject én ze kunnen direct voor de klas.’

Optimisme

In de laatste ramingen lijkt het lerarentekort iets minder snel te groeien dan verwacht, volgens de VO-raad. Welke ingrepen, financieel of opleidingstechnisch, het meeste effect sorteren, valt waarschijnlijk lastig te meten. Vraag blijft of het streven naar de ideale mix van hbo’ers en wo’ers straks toch mogelijk is. Als de stimulering vanuit de overheid structureel is en ook lerarenopleidingen alle hens aan dek hebben in werving en in slimme oplossingen zoals de doorstroommasters, is er in elk geval reden tot optimisme. ■

Geïnterviewde: Lilian Prevoo
Functie: Directeur HAN Masterprogramma’s.

‘Studenten kunnen bij de HAN na hun bachelor meteen doorstromen naar de leraren-master.’